

Stajerc⁴ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojpe štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2'50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 20.

V Ptuj v nedeljo dne 19. maja 1912.

XIII. letnik.

Nevarnost vojske.

O tej stvari priobčuje list „Od. R.“ zanimivi članek, kateremu hočemo par značilnih točk posneti:

Danes gleda ves svet na bojišče v Tripolisu in v Egejskem morju, kakor je gledal pred par leti na napad Burov po Angležih, ki so bili diamantov lačni. Marsikdo se tudi danes čudi, da držijo druge države tudi zdaj puško ob nogi. Gotovo je opravičeno, da noče nobena država velikansko odgovornost prevzeti, da se prične svetovna vojska z neprecenljivimi posledicami. Ali ako je človek še tako za mir navdušen, mora v času, ko je vojska že pričela, prehude posledice in lastno oškodovanje preprečiti.

Nemčija n. p. je proglasila popolno nevtralnost (to je brezstransko stališče, da se torej ne zavzema ne za eno ne za drugo v vojski stoječo državo). In vendar so najvažnejši svetovni interesi Nemčije v nevarnosti! Vzdržanje Turčije smatra nemška politika že skozi 20 let kot glavno svojo skrb; a danes je obstoj Turčije v veliki nevarnosti. Prav dobro se vidi, da so se že našli sodruzi, ki bi radi Turčijo razdelili. A najmogočnejši med njimi (Rus) še nima noža nabrušenega. To je edini vzrok, zakaj se še čaka. Ali bodo to še dolgo trpelo? Turčija ne sme nobene mohamedanske pokrajine proč dati, kajti drugače bi se od Angležev nahujskani Arabci gotovo uprli. Italija zopet ne more od vojske odnehati, ker je že potom postave Tripolis za „svojo“ pokrajino proglasila. To razmerje se ne more dolgo vzdržati. Zato bode nakrat neki tretji na Turčijo pritisnil, oziroma jo napadel.

Diplomati so v tem oziru v grozni zmešnjavi; zato sme pač tudi vsak lajik svoje ravno tako opravičeno mnenje imeti. Kolikor se more to presoditi, je položaj sledeči:

Prvo zmešnjavo napravila bode Rusija, ker vkljub slabem oboroženju ne more več čakati. Rusiji bodoje sledili vsi njeni pristaši na Balkanu in tako se bode velik ples tam doli pričel. Avstrija seveda tudi ne

bode mogla čakati in se bode morala obrniti proti vsem sovražnikom Turčije. Tako se bode pojavil torej zopet položaj, ki smo ga imeli leta 1809: Avstrija v nasprotju z Rusijo, Italijo in malim balkanskim državam. Ali sedaj sledi iz tega položaja vojska. V slučaju vojske pa bi morala Nemčija takoj za Avstrijo nastopiti. To bi bil seveda zopet signal, da udarijo Francozi in — svetovna vojska bi pričela. To svetovno vojsko pa želi Angleška že davno, ker hoče, da bi se njeni tekmovalci v medsebojnem boju izkrmavali. Nemčija bode imela na vse strani dosti opraviti. Angleška mornarica bode v zadnjem hipu nastopila. In po grozni vojski bode brzkone Anglija edina neprizadeta, ki bode drugim državam potem zapovedovala.

Ali res vlade te velikanske nevarnosti ne vidijo? Rusija nabira v Aziji in na vzhodnem jugu vojake. Francoski vojni minister inšpicira vzhodno mejo. Anglija ima svojo mornarico v severnem morju grozno razvito. Kaj naj pride?

In Avstrija ter Nemčija proglašata nevtralnost. Ali je to mogoče? Ali morajo narodi toliko časa čakati, da se podre hiša nad njih glavo?

Treba se je pripravljati! Avstrijska in nemška diplomacija mora laško-turški vojski konec napraviti, Turčiji njeno posest zasigariti in jo v svojo zvezo pridobiti. Tudi Rusom sovražno Rumunsko je treba pridobiti. Potem morajo nevarne balkanske države mirovati. V tej zvezi bi se lahko tudi balkansko vprašanje rešilo. In teh zaveznikov ne bi mogel nikdo premagati.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje moje kože le Steckenpferd-lilijino-mlečno milo od tvrčke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Kos za 80 h se dobi povsod. 229

Politični pregled.

Občinske volitve na Dunaju, o katerih kričijo tudi slovensko-klerikalni listi na vse pre-

so bili že v sladkem spanju, so le v nočnih oblačilih iz svojih celic, iskali in klicali po rešitvi in vse je bilo že prepoznano. Ako ravno je bil ta najmodernejši parnik opremljen z največjim lišpom in dragoceno opravo, manjkalo je pa ravno najvažnejšega in sicer za toliko potnikov dovolj rešilnih čolnov; bilo jih je samo 13 in od teh sta se dva kmalu z ljudmi prevrnila. Častniki so bili prisiljeni se postaviti s samokresi med obupano ljudstvo, da je bilo mogoče spraviti najprvo žene in otroke v rešilne čolne. Teh žalostnih prizorov, ki so se odgrajvali pred potopom in smrtjo toliko oseb, skoraj ni mogoče popisovati, in si to vsak cenjenih bralcev lahko sam predstavlja; v temni noči, na odprtem morju, brez vsake iskrice upanja na rešitev, gledati smrti v obraz, ki jih je po 4 urnem smrtnem strahu objela z mrzlimi penicimi valovi ter jih pokopala 2 milj v globoki morski grob, ali po našej meri dobre pol ure hoda*) Naše mesto Milwaukee je bilo tudi prizadeto z žrtvami, ob enem pa tudi z takimi, ki so bili rešeni in le-ti nam pripovedujejo najžalostnejše dogodke. Tudi tukaj so se

*) Sicer je imel parnik brezični brzovaj, ki se je pa hitro poškodoval, kakor tudi parna moč za briganje za hitro pomoč od drugih na morju se nahajajočih parnikov, je dobil le edini parnik „Carpatia“ brezične kluce na pomoč, bil pa je 500 milj daleč ter še le 4 ure po potopu ob prvem jutranjem svitu dospel na mesto nesreče ter rešil iz čolnov preživete potnike in jih pripeljal v Novi York.

tege, da pomenijo „velikansko zmago“ klerikalcev, so končale vsled raztresenosti protiklerikalnih volilcev precej žalostno. Izvoljenih je namreč 132 klerikalcev, 20 liberalcev in 10 socialnih demokratov. Vkljub temu se tudi na Dunaju kaže, da nasilni klerikalizem nazaduje.

Laški vohuni. Na Gorenškem so zaprli tri italijanske špijone, dva oficirja in enega krčmarja iz Cividale. Vohunili so okoli novih železnice čez Karavanke. Dvema vohunoma se je posrečilo v pravem času pobegniti.

Umrl je nahlitro eden najpomembnejših mož izmed nemških politikov, dr. Karl pl. Chiari.

Monopol na užigalice se v naši državi baje ne bode uresničil. Ali na kak drugi način bode vlada gotovo porabo užigalic obdala.

Danski kralj umrl. Nahipno je umrl v Hamburgu danski kralj Friderik VIII.; zadela ga je srčna kap. Kralj je bil pri svojih podanikih kakor tudi v drugih državah vsled svoje prijaznosti in miroljubnosti jako priljubljen. Na prestol Danske je prišel l. 1906 po smrti svojega očeta Kristjana X. Rojen je bil pokojni kralj l. 1843 v Kopenhagnu. L. 1864 se je udeležil kot lajtnant danske vojske v severnem Jutlandu. Leta 1869 se je poročil s princezino Loviso, hčerko švedskega kralja Karla XV. Iz tega zakona je izviralo 4 sinov: prestolonaslednik Kristijan, ki je postal zdaj kralj kot Kristijan X.; Hakon VII., ki je norveški kralj; Harald in Gustav; poleg tega ima pokojni kralj še štiri hčerke.

Island brez alkohola. V Islandu se je potom postave prepovedalo alkohol. Strogo prepovedan je uvoz tekočin z 2 1/4% alkohola. Uvoz za industrijo in medicino potrebnega alkohola je pod strogim nadzorstvom. Vino dobijo le duhovniki za sv. obhajilo. Apotekarji in zdravniki smejo oddajati alkohol le proti receptu. Do novega leta 1915 ne sme noben trgovec in krčmar več opojnih pijač prodajati. Islandska je prva država, v kateri se je alkohol prepovedal.

Marokko. Kakor znano, si je prisvojila Francoska vpliv in nadvlado v afričanski provinci Marokku. A doslej s to pridobitvijo ni dosegla posebnega veselja. Mnogo plemen domačinov se

izkazale nekatere srčne žene z zakonsko ljubeznijo, da so rajši v oklepu svojih mož šle v smrt, kakor pa videti moze utoniti, a sebe rešene. Iz našega mesta bili so oče, mati in hčer; mati in hčer bi bili lahko rešeni, a za moža ni bilo prostora; oče je prosil hčerko in ženo, da se naj rešita, žena se je pa oklenila moža: s teboj živeti ali pa s teboj umreti; oba sta poskusila pregovoriti in rešiti hčer, pa tudi je ni bilo mogoče z očetom in materjo razstaviti: hočem rajši umreti; oklenjeni vsi trije so se potem pogreznili in utonili. A ne samo ta slučaj, le dosti žen in otrok ni zapustilo in rajši v hladni morski grob šlo, kak pa biti razgrani na tak žalostni način. Štiri ure pozneje, ko se je zgodila nesreča, začel se je parnik potapati, nakar je godba svirala „mornarsko himno“ ali „nadgrobnico“, in med strašnimi eksplozijami parnih kotlov, treskanjem valov, v obupnem kriku potnikov objelo je polagoma morje svoje žrtve. Oni, ki so bili v rešilnih čolnih ter gledali strašni prizor, pripovedujejo, da se je slišal krik med šumom v vodi iz celic potapljačev ladje. Dragi bralec! Predstavljaš si sedaj, koliko src, koliko družin je prizadetih, otroki izgubili so svoje stariše, stariši nasprotno svoje sinove, kateri so bili edina podpora. Izseljenci, ki so šli iskat sreče in kruha za-se in za svojo doma ostavljeno družino, končali so svoje življenje, vse je izginito v vodi, ves up, vsa pomoč in sreča tega sveta

Iz Amerike.

(Izvirni dopis).

Wilwauke Vis. 28. aprila. Sev. Amerika.

Kdor moliti ne zna, naj se na morje poda. Ta rek se je kot prava lesonica izkazal v največji ob enem najžalostnejši nesreči, ki se je pripetila na velikem oceanu. Ponosni novi in največji parnik „Titanic“ od angleške črte „White Star Linie“, ki je plul prvokrat čez morje proti Novemu Yorku, zavozil je v rekordni vožnji 14. aprila zvečer okoli 10. ure v velikansko ledeno goro, ter zadobil tako težke poškodbe, da se je 4 ure pozneje potopil, in v največjo žalost in nesrečo z njim 1601 oseb. Vem, da je že gotovo znano cenjenim bralcem tega lista o tej strašnji nesreči, ki je menda kot prva največja vknjižena v zgodovini mornarstva. Kakor že gori omenjeno je utonilo in našlo prerano smrt 1601 oseb, a rešilo se jih je komaj 741 oseb in od teh jih še je kmalu umrlo 6 oseb. Parnik je trčil z tako silo v ledeno pečino, da so že v tem sunku stroji odpovedali svojo moč in kmalu ugasnila je tudi električna razsvetljava, predni del je bil prebit, nakar je voda vdrla v notranje prostore; vsi poskusi preprečiti potop parnika bili so brezuspešni in rešitve ni bilo več. Potnike je obšla strašna obupnost, vse je hitelo na krov, veliko ki